

homokos talajú dombháton kb. 200×60 m-en elterülő lelőhelyet találtak. Az őskori és szarmata település jelenleg szántó.

Pótharaszti 7. (KÖH 77599): A lelőhely a településtől D-re, a 405. sz. főút kanyarulatától É-ra található. Az 1992. évi terepbejárás során kisebb dombon kb. 80×50 m-es területen őskori és szarmata településnyomokat figyeltek meg. A lelőhely jelenleg intenzív mezőgazdasági művelés alatt áll. A friss szántásban elszórtan szarmata cserepek láthatók.

Pótharaszti 8. (KÖH 77601): Az 1992. évi terepbejárás során a településtől D-re, a 405. sz. főút kanyarulatától É-ra találtak. A kb. 100×80 m-es területen Árpád-kori és késő középkori telepet lokalizáltak, melyet ma szántóként művelnek.

Pótharaszti 9. (KÖH 77603): Az 1992. évi terepbejárás során regisztrált lelőhely Nyáregyházától D-re fekszik. A kb. 150×50 m-es területen a szántásban őskori, szarmata és Árpád-kori telepletek gyűjthetők.

Pótharaszti 10. (KÖH 39817): Az 1992–3. évi terepbejárás során az út mellett, a szántásban kb. 180×160 m-es területen őskori, szarmata, avar és Árpád-kori településnyomokat figyeltek meg. Ugyanitt a 405. sz. út nyomvonalán, 1994-ben bizonytalan korú gödröt, árkokat és egy avar kutat tártak fel.

Pótharaszti 11. (KÖH 77605): A lelőhely a 405. út nyomvonalának közelében, attól DK-re található. Az 1993. évi terepbejárás során kb. 80×80 m-es területen avar telepnyomokat figyeltek meg. A lelőhely jelenleg az erdő melletti szántón terül el. A szemle alkalmával a frissen boronált, poros felszínen régészeti leleteket nem észleltem.

Proli-földek (KÖH 77537): A Bermuda-tanya környékén kb. 450×150–250 m-es területen megfigyelhető őskori, szarmata és Árpád-kori településnyom. 1994-ben a 405. sz. út nyomvonalán kb. 10 000 m²-t kutattak: egy bronzkori ház és 132 Árpád-kori telepjelvény került napvilágra.

Újlengyeli műút (KÖH 39502): A korábban Pusztapótharasztként említett területen, az újlengyeli műút ÉNy-i oldalán emelkedő dombon, 1965-ben Parádi Nándor Árpád-kori templomra utaló nyomokat figyelt meg. 1994-ben a templom alapozása és a körülötte levő 12–13. századi temető D-i részének 244 sírját tárták fel. A lelőhely feltáratlan része jelenleg mezőgazdasági művelés alatt áll.

Zsellér-földek (KÖH 77539): Az 1993. évi terepbejárás során a Bermuda-tanyától D-re kb. 500 m-re, kb. 220×50–80 m-es területen avar településnyomokat lokalizáltunk.

Zsengellér-dűlő 1. (KÖH 77531): Az újlengyeli műút DK-i oldalán 1965-ben szőlő alá forgatás során Árpád-kori edénytöredékek között 22 darabos éremkincs került napvilágra. Ugyanitt az 1992. évi terepbejárás során, kb. 300×300 m-es felületen szarmata és Árpád-kori települést azonosítottak. Az éremkincs a Magyar Nemzeti Múzeumba, a terepbejárás során gyűjtött cserepek a ceglédi

Kossuth Múzeum kerültek. A lelőhely területén jelenleg különböző művelésű parcellák, szántó és ugar van, ill. az egyik ingatlan beépítésre került.

Zsengellér-dűlő 2. (KÖH 77533): Az újlengyeli műút DK-i oldalán kb. 80×120 m-es területen szarmata és Árpád-kori település húzódik. Az 1992. évi terepbejárás során azonosított lelőhely a szemle alkalmával ugaron volt.

Zsengellér-dűlő 3. (KÖH 77535): Az újlengyeli műút és a 405 sz. főút kereszteződésétől DK-re található az 1992–93. évi terepbejárás során észlelt lelőhely. Itt kb. 200×250 m-es területen szarmata és Árpád-kori településnyomok figyelhetők meg. A lelőhelyen ugar, szántó és erdős ingatlanok egyaránt vannak.

Zsengellér-dűlő 4. (KÖH 77547): Az újlengyeli műút DK-i oldalán, az 1992. évi terepbejárás során szórvány szarmata edénytöredék utalt a lelőhelyre. Területén ma sűrű akácok találhatók, ezért a felszíni lelőhely-lokalizáció nem volt lehetséges.

TANKÓ KÁROLY

358. Nyékládháza, Hármashatár-dűlő (KÖH 57534)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Á

2010. március 31-én a Miskolci Egyetem régészet szakos hallgatóival helyszíni szemlét végeztünk Nyékládháza É-i határában, a Hármashatár-dűlő D-i felében. A kutatott terület sarjadó búzával volt fedve, de a látási, észlelési viszonyokat ez nem rontotta jelentősen. A talaj felső rétege e területen finom homok. A terület gyakorlatilag sík, K-i felén kisebb kiemelkedés, majd ettől K-re a már az első és második katonai felmérésen is látható egykori vízfolyás medre határolja. A terület K-i felében lévő kisebb kiemelkedés egykori vízfolyás felé eső szélén mindössze 4 darab Árpád-kori kerámiatöredék került elő. A terület része a Mályi, Lapos néven nyilvántartott régészeti lelőhelynek.

PUSZTAI TAMÁS

359. Nyékládháza, Pap-telke-dűlő

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U, Á

2010. szeptember 14-én régészeti terepbejárást végeztem a dűlőben, hogy az ott ismert lelőhelyek kiterjedését meghatározzam.

Pap-telke 1. (KÖH 21102): Az ÉNy-DK tájolású dombhátnak elsősorban a K-i felében található igen gazdag újkőkori és Árpád-kori felszíni leletek, de az Árpád-koriak a területet K-Ny-i részekre vágó villanyvezeték Ny-i oldalán is előfordultak, egészen a dombhátat Ny-ról határoló egykori vízfolyás partjáig.

Pap-telke 2. (KÖH 75087): Fönti lelőhelytől É-ra, már Mályi település területén egy kisebb kiterjedésű, 100×60 m alapterületű kiemelkedés is található, D-i irányból egy egykori vízfolyás markáns medre által határolva. E területen kevés felszíni lelet (őskori, köz-

tük újkőkori kerámia) által jelölt régészeti lelőhelyet határoztunk meg.

PUSZTAI TAMÁS

360. Nyírbátor határa

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) U, B, Sza, Á, Kö
2010. április 27-én helyszíni szemlét végeztünk a Nyírbátor–Nyírgelse–Nyírgyulaj–Nyírvasvári között tervezett szennyvízvezeték nyomvonalán.

Nagy-Bóni-Szőlő (KÖH 74147): A Vajai (III.)-főfolyástól É-ra egy egykori almáskert helyét elfoglaló szántóföldön azonosított lelőhely K–Ny irányú, 130×280 m kiterjedésű területén neolit(?) cserepeket, obszidián pengetőredéket és szilánkokat, valamint Árpád-kori kerámiát találtunk.

Pál-Kúti-dűlő-Uraság tagja (KÖH 71051): Ez részben ismert, a Bálint Mariann által korábban felfedezett (KÖH 71045) lelőhely K-i részét is magában foglalja, de keresztezi a Kerekalmi utat, és a KÖH 71049 és 71051 azonosítójú lelőhelyek közé ékelődik. Lehetséges, hogy egyetlen nagy kiterjedésű település részeit képezik. Mi késő bronzkori cserepeket gyűjtöttünk a K–Ny irányú, 100×240 m kiterjedésű területről.

Új Barázda Tsz-től keletre (KÖH 74145): Az itt talált településnyom ÉNy–DK irányú, kiterjedése 90×170 m. Kis mennyiségű császárkori(?) és középkori cserepet gyűjtöttünk a felszínéről.

Munkatárs: Mester Andrea gyűjteménykezelő.

PINTYE GÁBOR

361. Nyíregyháza, Harangod

(KÖH 34840)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, Ge
A Magyar Nemzeti Múzeum – Nemzeti Örökségvédelmi Központ 2009. október 13. és december 14., valamint 2010. május 10. és július 1. között elvégezte az M3-58 jelű régészeti lelőhely (02327/3 hrsz.) megelőző feltárását. A kutatást az M3 autópálya Nyíregyháza–Vásárosnamény közötti szakaszának építése tette szükségessé. A feltárt terület 13 993 m² volt; 300 stratigráfiai egységet figyeltünk meg.

A lelőhely középső részén lévő futóhomok buckának különösen a K-i lejtőjén gazdag, részben vastag, égett réteggel jelentkező késő bronzkori jelenségeket dokumentáltunk. Ugyanitt a K-i lejtő középső szakaszán sorokba rendeződő, rendszerint kirabolt, Ny–K tájolású népvándorlás kori sírok kerültek elő. A gepida temetőre utaló mellékletek: bikonikus, sötétszürke, gyorskorongolt edények, kétsoros csontfésűtöredékek, kék és zöldes színű üvegedény-töredékek, borostyángyöngyök, ezüstgyöngyök és csatok, egy kopott ezüstérme és egy háromgombos, ékvéséses aranyozott ezüstfibula a sírok betöltéséből kerültek elő.

A futóhomok buckáktól Ny-ra a lapos, erősen belvizes terület É-i harmadában a sírokkal vélhetően kapcsola-

latba hozható népvándorlás kori veremházakat és csekély leletanyagot szolgáltatató gödröket tártunk fel; emellett egy kisebb, téglalap alakú veremházat dokumentáltunk a futóhomokdomb D-i nyúlványán. Népvándorlás kori az az árokrendszer is, mely nagyjából K–Ny-i irányban a felület teljes szélességében követhető volt, és áthaladt a homokdomb legmagasabb pontján is.

A nyomvonal hosszában a feltárt terület K-i és Ny-i szélén jelentkező zsíros fekete színű, a feltételezés szerint mocsári eredetű üledékből a gépi humuszosítás során tisztázatlan (elsődleges, vagy másodlagos) helyzetben nagy mennyiségű kerámia és állatcsont, ill. egy késő bronzkori tokos véső és egy díszített fejű tű, végül egy szarmata fibula került elő.

A leletanyag a Magyar Nemzeti Múzeum – Nemzeti Örökségvédelmi Központ nyíregyházi irodájában történő elsődleges feldolgozás után a Magyar Nemzeti Múzeumba kerül végleges elhelyezésre

Munkatársak: Oravec Hargita, Halász Ágoston, György László régészek; Gyuriss Dániel, Andics Bernadett, Bori Brigitta, Beck Attila és Tóth András technikusok. A geodéziai felmérést a Geoservice Kft. végezte.

MARKÓ ANDRÁS

362. Nyíregyháza-Oros, Kánya-hegy-dűlő

(KÖH 38880)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, Szk, Sza, A, H, Á
A Nyíregyházához tartozó Oros határában, a 41. sz. út mellett tervezett üzleti park területén végeztünk ásatásokat 2010 áprilisa és decembere között. A területen előzőleg a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat Kurucz Katalin vezetésével próbafeltárást végzett. Kezdetben 13 ha feltárásáról volt szó, ami a tervezett benzinkútnak, annak É-i szélén futó, a kijelölt 52 ha-os terület É-i oldalán építendő áruházhoz vezető útnak, valamint magának az áruháznak és két É–D-i közműárokra a területét érintette volna. Végül a megállapodás provizórikusan 27 ha feltárására született meg, mely terület a 109,3 m balti magasság felett határolható körbe. Ugyanakkor az első területátadáskor a KÖSZ-től csak a benzinkút, az út és a közműárok feltárásához kaptuk meg a területet. A továbbiakban ez a tény súlyosbító körülménynek bizonyult, mivel a szelvényfal alá nyúló objektumokat így két részletben kellett feltárnunk. Továbbá a lőszermentesítést – miután több lőszermaradvány, egy szárnyas akna, valamint két Vécsey-gránát került elő – a beruházó a feltárás közben végeztette el.

A kutatott terület kiterjedése végül 250 768 m² lett, amelyen több mint 6000 objektumot tártunk fel. A humuszosítás rétegesen folyt Bacskai István folyamatos detektoros kutatása mellett. Ez a kritérium azért fontos, mivel a fémkeresés során ezres nagyságrendű leletanyag került elő. A számot az magyarázza, hogy az egykori járósínek anyagának összegyűjtése vált így lehetővé. Kiemelkedő leletnek mondhatók a szkíta típusú bronz nyílhegyek, melyekkel kapcsolatban felmerült annak